

Petter Oskar Wuolan ja hänen perheensä elämänvaiheet

Petter Oskar (Oskari) 22.3.1867-2.5.1937

Turun läänin Uudenkirkon (Kalannin) pitäjän Varhelan kylässä syntyi Hans Petter ja Maria Vuolan perheeseen maaliskuun 22. päivänä 1867 ensimmäinen lapsi, joka sai nimekseen Petter Oskar.

Jo tuohon aikaan Uudenkirkon pitäjän lapsilla oli mahdollisuus päästä oikeaan kansakouluun. Oskari otettiin kymmenvuotiaana "Korkeamman kansakoulun" I-luokalle, ja 13-vuotiaana hän oli suorittanut pääsytutkinnon niissä aineissa, jotka "armollinen asetus" kansakouluille sääti. Hänet laskettiin koulusta *ylimalkaan tyydyttävillä tiedoilla*. Kiitettävästi hän edistyi mm. *raamatun historiassa, katekismossa, kuvaannossa, sisäluvussa ja laulannossa*.

Ammatti ja perheen perustaminen

Vuonna 1891 24-vuotias Oskari vihittiin avioliittoon kuusi vuotta vanhemman Engla Gunilla Hellmanin kanssa. Oskari opiskeli vielä tuolloin Turun Lukkari- ja Urkunistikoulussa, josta hän sai "lähtötodistuksen" seuraavan vuoden toukokuussa. Kaikki arvosanat olivat kiitettäviä, ja korkein arvosana tuli *urkuin yhteenpanemisessa, hoidossa ja torviston virityksessä*.

Vuonna 1892 syntyi esikoinen, Sally Maria. Perheen asuinpaikka oli silloin Kalanti, vaikka Oskari hoitikin muutaman kuukauden ajan lukkariurkurin virkaa Tampereella. Mutta kaksi viikkoa myöhemmin, 1.10.1892, tuli muutto Mynämäkeen, josta Oskari sai vakinaisen lukkariurkurin paikan. Tätä virkaa hän hoiti yli viisi vuotta. Vuosipalkka oli 5 tynnyriä rukiita ja 3 tynnyriä muita viljalajeja sekä kaksi kirkkokolehtia "sopivina juhlapäivinä". Lisäksi yli 1/3 manttaalin suuruisten talojen oli annettava urkurille 50 penniä vuodessa, pienempien talojen 25 p/v. Torpparit ja itselliset saivat antaa "mitä kohtuullisesti arvaavat".

Runsaan vuoden kuluttua, 1.1.1894 syntyi Väinö Pietari, ja Oskari kirjoitti vanhemmilleen Kalantiin, että onnellinen avioliitto on kuin tivas maan päällä. Samana vuonna, 27-vuotiaana, Oskari aloitti vakuutustoiminnan, aluksi Suomi-yhtiön ja myöhemmin Kullervon asiamiehenä.

Toukokuun 30. päivänä 1895 syntyi Yrjö Oskari. Samana vuonna Oskari valittiin Mynämäen kunnallislautakunnan esimieheksi, nykykielellä kunnanhallituksen puheenjohtajaksi. Tätä tointa hän hoiti kolme vuotta, ja viisi vuotta hän oli köyhäinlaitokunnan esimiehenä. Oskarin kaudesta Mynämäessä on maininta: *Vilkas vuosikymmen. Seurakunnan asioita hoidettiin yleensä huolellisesti. Aikaisemmilta ajoilta kerrotut "kohtaukset" olivat jääneet vähälle*.

Kirkossa tehtiin suuri remontti. Sisäseinät maalattiin ja rapattiin, sillä itse maisteri Nervander oli antanut luvan peittää holvimaalaukset. Hänen mielestään niillä ei ollut taiteellista arvoa. Kirkkoon saatiin myös lämmityslaitteet ja paanukatto.

Syyskuun 20. päivänä 1897 syntyi Oskarin ja Gunillan viimeinen lapsi, Aino Gunilla. Siten ensimmäisen ja neljännen lapsen ikäero oli miltei päivälleen viisi vuotta.

Samalle syyskuulle päivätyssä kirjeessä Turun Tuomiokapituli määräsi ja valtuutti Petter Oskar Wuolan hoitamaan Liedon seurakunnan lukkarin ja urkurin virkaa seuraavan vuoden vapusta alkaen.

Lukkarina Liedossa

Samoin kuin Mynämässä myös Liedossa Oskari Wuola ryhtyi ajamaan eteenpäin kaikenlaisia musikaalisia rientoja. Hän perusti laulu-kuoron ja torvisoittokunnan. Hänen aktiivisen toimintansa ansiosta Littoisten verkatehtaan patruuna Louis Schnitt lahjoitti torvet Liedon Nuorisoseuran Torvisoittokunnalle. *Yleisemmän musikaalisen harrastuksen kehittämisen ja laajentamistarkoituksessa herra Wuola joutui mm. nuorisoseurojen maakunnallisten laulu- ja soittojuhlien alkuunpanijaksi ja usein koko juhlien vastuunalaiseksi toimitsijaksi*.

Liedon Nuorisoseuran Torvisoittokunta sai Oskari Wuolan johtajakaudella kaikissa laulu- ja soittojuhlissa vain ensipalkintoja. Myöhemmin Oskari kutsuttiin palkintotuomariksi ko. juhliin, mm. Laitilaan 20-luvulla. Liedon kuoro ja torvisoittokunta matkasi autolla ensin Turkuun, sitten laivalla Uuteenkaupunkiin ja sieltä Laitilaan.

Kuten Mynämäessä myös Liedon kirkossa tehtiin Oskarin aikana suurisuuntainen uudistus. Paljon arvokasta taidetta hävitettiin museoiden kätköihin, mm. pyhimyskaappi, jossa oli kymmenen veistoskuvaa apostoleista, Pyhä Anna -ryhmää kuvaava pyhimyskaappi, 22 irrallista pyhimyskuvaa ja arvokas saarnatuoli. Myös lehterikaiteiden profeettainkuvat poistettiin. Juhani Rinne kirjoitti arvostelussaan: *Niin muuttuu maailman kunnia. Tätä muuttumista saat-
taa joku kutsua myös kehitykseksi.* Myönteisenä hankintana mainittakoon uusi alttaritaulu, erittäin arvokas Eero Jämfeltin Jeesus ja syntinen nainen.

Oskari Wuola oli 12 vuotta Liedon kunnallislautakunnan esimiehenä. Vuonna 1902 hän laati *vuosikertomuksen kunnallisesta hallinnosta ja yleiskatsauksen kunnallisten rahastojen tileistä vuodelta 1901. Nämä olivat ensimmäiset laatuaan Liedon kunnallisessa hallinnossa. Vuosikertomusta, joka oli wilkkaasti ja asiallisesti kirjoitettu, seurattiin mielihyvällä.*

Vuonna 1911 Oskari otti sivutoimeksi Suomi-yhtiön matkatarkastajan tehtävät, ja täytettyään 50 vuotta 1917 hän ryhtyi Suomi-yhtiön päätoimiseksi matkatarkastajaksi ja erosi lukkariturkurin virasta, jota hän Liedossa ehti hoitaa 19 vuotta. Matkatarkastajat liikkuiivat moottoripyörillä, mihin liittyi tiettyjä riskejä; mm. seuraavansisältöisen kortin on Oskari postittanut vaimolleen Gunillalle: *Laivalla 9/9 -19. R. G. Tullessani Turkuun ajoin Pompon sonnin päälle, se nimitäin tuli eteen. Vauhdin sain hiljenemään. Mennin kumoon ja toinen pedaali taipui niin että Pyrkijällä sen laittoivat. Ehdin kuitenkin laivaan. Katsoin turvallisemmaksi mennä laivalla, kun ei pyöräkään maksa kuin 5:-. Oli siinä taas matkan alkua. Terv. Oskari.*

Vuonna 1921 Oskari siirtyi esinevakuutus-alalle toimien aluksi neljättä vuotta Sammon tarkastajana ja vuodesta 25 alkaen Pohjolan ensimmäisenä piirtarkastajana, asemapaikkanaan Turku, vuodesta 32 Tampere.

Kolme päivää ennen joulua 1926 kuoli vaimo Gunilla. Hän sairasti vaikeaa nivelreumaa ja oli pyörätuolipotilaana 14 vuotta. Runsaan vuoden kuluttua kuoli tytär Aino Höijer 30-vuotiaana vatsatuberkeliin. Seuraavana vuonna 1929 Oskari avioitui 62 vuoden ikäisenä Aino Siviä Leinon kanssa. Tampereella heille syntyi tytär, Oskarin viides lapsi, Marja, joka oli alle kolme-

vuotias, kun isä 2.5.1937 kuoli 70 vuoden, yhden kuukauden ja kymmenen päivän ikäisenä.

Muisteluksia

Turun lukkarikoulun oppilaana ollessaan Oskari otti osaa rokotusainevaraston toimituksiin ja tohtori Hahlin antaman todistuksen mukaan *on saavuttanut tyydyttäviä taitoja ja tietoja rokottamisessa ja siihen kuuluvissa kappaleissa ja on kelvöllinen itsenäiseen toimintaan.* Tätä toimintaa hän harjoittikin eräänä sivutoimenaan. Sally Junnila on kertonut, miten hänellä pikkutyttöinä rokotuksen jälkeen oli niin kovia kipuja, että isä-Kaarlen oli soitettava Oskari-sedälle ja pyydettyä apua. Oskari pyysi tytön puhelimeen ja sanoi, että jos laulat laulun Matkamiehen mieli palaa, niin yhtään ei satu. Isänsä polvella istuen Sally lauloi puhelimeen. Setä tietysti kiitti kauniista laulusta, ja kaikki kivut olivat poissa.

Sally Junnilan kertoma tarina: Oskarin muutettua Lietoon kunnantuvalla tehtiin remonttia. Kaksi miestä oli lautoja sahaamassa, mutta toinen makasi maassa eikä pystynyt töihin, kun oli ottanut pyhänä troppia. Oskari oli tulossa pappilasta. Hän heitti käsineet kädestään ja pyysi maassa makaavalta työkintaita.

“Kukas sää olet ku sull on noi hianot käretki? Et sää mittä sahata ossa.” “Antaka ny koettaa.” “Kumpi sahuri sää olet?” “Päältä sahuri.” Sahasivat vähän aikaa, ja taas miehet ihmetelmään sahaajan henkilöllisyyttä. “Kyl me viäl tuntemaan tullaan.” “No ol mikä olet, mut hyvä päältäsahuri olet.” Oskari oli kotona Kalannissa tottunut sahaamaan englanninparrua, jota vietiin ulkomaille Uudestakaupungista.

Muistelma vuodelta 1918: Oli vapaussota. Oskari ja Gunilla lapsineen asuivat Liedon Vierun kylän Auralassa. Lähinaapurissa asui poliisi Hemming Severus Blom perheineen. Hänen kanssaan Oskari toimi laajalla alueella kaupanvahvistajana ja kauppakirjojen laatijana. Härkätien toisella puolella asui äitinsä kanssa Prottanan Lauri, joka ei ollut tehnyt ainuttakaan työpäivää elämässään. Vain harvat tiesivät hänen oikean nimensä. Hän oli liittynyt vakuumuksensa puolesta taistelevien ryhmään, jonka tehtävänä oli raivata pois päiviltä mm. Vanhalinnan isäntä, poliisi Blom, Oskari Wuola ja hänen poikansa Väinö ja Yrjö.

Eräänä päivänä Lauri ilmestyi yllättäen Blomin tupaan. "Päivää." "Istumaan." "Onkos konstaapeli kotona?" "Hän on tual kamaris. Menes tyttö sanomaan." Blom tuli tupaan jäädän seisomaan siten, että puolet vartalosta oli ison muurin kulman takana. Lauri istui oven suussa molemmat kädet polvien välissä. Kaikki olivat huomanneet, että hän yritti käsissään piilotella pistoolia. Keskustelu oli verkkaista; ilmoistakin puhuttiin. "Keitäs äiti kaffee, kun naapuri on kerranki meil tullu." "Emmää kerki juamaan. Mun täytyy viäl Vualallaki käyrä." Lauri ehkä aavisti, että Blomillakin saattoi olla ase. Lopulta hän luopui, pani pistoolin taskuunsa ja lähti.

Väliittömästi Blom kiiruhti ulos ja juoksi kyyryssä pitkin pellonojia Aurajoen rantaan ja sieltä rantoja pitkin Auralaan varoittamaan. Oskarilla oli valmiina sotasuunnitelma: Sally-tytär sai heti vartiotehtäväkseen "tähystystä vuorotta" - Sallylla kun oli kiikari, ja tunnettua oli, että hän sillä hallitsi koko kylän tapahtumat.

Tilanne laukesi kuitenkin yllättäen. Sotatoimet etenivät niin, että Laurille ja hänen ryhmälleen tuli äkkilähtö Liedosta.

Oskari oli myöhempinä "vaellusvuosinaan-kin" usein nähty vieras Auralassa, kun hänen poikansa Yrjö asui siellä Anni-vaimoineen ja

lapsineen. Saapumisseremoniat olivat aina samat. Oskari tuli paraatiovesta suoraan saliin ja heti oikealle pianon ääreen. Musiikkikappalekin oli aina sama, Lea Fischerin Satakieli. Pianon oli taloon nimittäin valinnut Oskari, ehkä lahjoittanutkin. Kyseisellä kappaleella hän halusi tarkistaa, oliko piano vireessä ja muutenkin hyvin hoidettu.

Soiton jälkeen hän otti esille tuliaispuussin. Se sisälsi paljon pieniä munanmuotoisia karamelleja, joissa oli mehukas, nestemäinen täyte. Pussin hän ojensi aina Kertulle, joka oli luotettava jakaja.

Aina kun Yrjön ja Annin perheeseen oli syntynyt lapsi, Oskari toi lapselle hopealusikan. Viimeisen lusikan hän toi, kun Heikki-poika oli syntynyt, mutta hänelle ei ollut annettu vielä nimeä. Isoisä oli pannut lusikkapaketin salaa vauvan kehtoon. Paketin päälle hän oli kirjoittanut "Nuorimmalle".²⁴

14.6.1986 Harry Höijärvi

Oskari Wuolan tyttären poika

(Esitetty sukuseuran neljännessä sukujuhlassa Turussa)